

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу»
на тему: «**Економічне обґрунтування проєкту створення агентства**
вантажних перевезень»

Виконавець:

студент ФЕУП
Муляр Д. В.

Науковий керівник:

д.е.н, професор
Андрейченко А. В.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Тектонічні зміни у сучасному суспільстві в контексті глобалізації, цифровізації та модернізації ринкових відносин вимагають прискореного розвитку інфраструктури. Зокрема, мова йде про транспорт, який в Україні, є однією з найважливіших галузей національної економіки. Транспортні підприємства забезпечують виробничі і невиробничі потреби, як суб'єктів підприємництва, так і населення в усіх видах перевезень.

Потреба в якісних та доступних транспортних послугах тим вища, чим більше конкуренція на ринку товарів. Адже, з одного боку, попит на транспортні послуги достатньо великий, він не підлягає значним сезонним коливанням і характеризується середнім рівнем еластичності, з іншого – конкуренція в сфері транспортних перевезень (особливо вантажних перевезень автомобільним транспортом) також є жорсткою та динамічною. Можна стверджувати, що в умовах конкурентної боротьби рівень попиту на транспортні послуги визначається, насамперед, якістю сервісу, оскільки інші параметри (наприклад, ціна на бензин) не завжди знаходяться в зоні впливу підприємців. Саме підвищення якості послуг, тобто сервісу, дозволяє збільшити ефективність як транспортних підприємств, так й інших суб'єктів господарювання, які користуються їхніми послугами.

Таким чином вирішення транспортної проблеми на національному та регіональному рівнях (особливо в умовах війни) є однією з найважливіших передумов для підвищення ефективності функціонування економіки країни в цілому. Це підтверджує той факт, що рівень економічного розвитку країни безпосередньо залежить від рівня транспортної рухомості.

Таким чином ідея щодо створення підприємства з надання послуг вантажних перевезень автомобільним транспортом є актуальною з точки зору прибутковості та можливості вирішення декількох суміжних завдань, а саме: підвищення якості функціонування усіх суміжних галузей, забезпечення населення та бізнесу більшим вибором транспортних послуг, створення нових робочих місць для місцевих мешканців тощо.

Мета дослідження - теоретичні, методичні та прикладні аспекти започаткування власної справи в сфері транспортних послуг. Виконання поставленої мети реалізується через послідовне вирішення таких завдань:

- дослідити основні теоретичні аспекти започаткування власної справи у транспортній сфері;
- вивчити нормативно-правове підґрунтя здійснення підприємницької діяльності в сфері вантажних перевезень автомобільним транспортом;
- обґрунтувати вибір організаційно-правової форми бізнесу та системи оподаткування;
- проаналізувати ринкове середовище в сегменті вантажних перевезень автомобільним транспортом;
- визначити внутрішні конкурентні переваги новостворюваного транспортного підприємства, спеціалізацією якого стане перевезення зерна;
- сформулювати інвестиційні та операційні витрати на створення та функціонування транспортного підприємства;

- спрогнозувати доходи та прибуток від діяльності з вантажних перевезень автомобільним транспортом;
- визначити критерії ефективності проекту транспортного підприємства;
- проаналізувати підприємницькі ризики за обраним напрямом та можливі шляхи їхнього запобігання.

Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення підприємства з надання послуг вантажних перевезень автомобільним транспортом.

Предмет дослідження – бізнес-планування власної справи у сегменті транспортних послуг.

Методи дослідження: аналітичний – для деталізації та розділення об'єкта дослідження на окремі важливі складові елементи; порівняння – для зіставлення даних у динаміці; графічний – для наочного відображення результатів дослідження. Для аналізу конкурентного середовища був проведений SWOT – аналіз. В процесі обробки інформації щодо доцільності створення транспортного підприємства використовувався програмний продукт «Microsoft Excel» для створення відповідних таблиць і розрахунку показників ефективності.

Інформаційною основою кваліфікаційної роботи є: статистичні та аналітичні дані, інформація консалтингових агентств щодо стану ринку транспортних послуг та окремо вантажних перевезень автомобільним транспортом, а також законодавчі і нормативні акти, наукові праці вітчизняних та іноземних дослідників, інформація з відкритих Інтернет-джерел.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (45 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 69 сторінок. Основний зміст викладено на 66 сторінках. Робота містить 15 таблиць, 7 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Загальна концепція організації транспортних послуг**» досліджено теоретичні основи здійснення послуг в транспортній сфері, визначено нормативно – правовий базис комерційної діяльності з вантажних перевезень, обґрунтовано організаційно-правової форми та системи оподаткування бізнесу.

У другому розділі «**Аналітична оцінка доцільності створення підприємства в сегменті вантажних перевезень**» здійснено оцінку кон'юнктури ринку вантажних перевезень автомобільним транспортом, надано характеристику формату бізнесу та його внутрішніх конкурентних переваг, проаналізовано інвестиційні та операційні витрат транспортного підприємства.

У третьому розділі «**Оцінка економічної ефективності діяльності підприємства в сегменті вантажних перевезень**» здійснено прогнозування доходів та прибутку транспортного підприємства, проведено розрахунок критеріїв ефективності транспортного підприємства, ідентифіковано ризики в сфері вантажних перевезень та сформовано шляхи їхньої мінімізації.

ВИСНОВКИ

В результаті розгляду теоретичних, методичних та практичних аспектів реалізації бізнес-ідеї в сфері вантажних перевезень автомобільним транспортом (в

сегменті перевезень збіжжя за допомогою зерновозів до портів, що приймають участь в зерновому коридорі) у кваліфікаційній роботі зроблено наступні висновки.

1. Транспортні послуги пов'язані з перевезенням товарів або пасажирів з одного місця в інше, які здійснюються транспортними підприємствами або іншими постачальниками послуг. Тобто це можуть бути такі види послуг, як доставка вантажів, пасажирські перевезення, транспортні логістичні послуги, оренда транспорту та інші. Враховуючи поточну ситуацію в країні можна стверджувати про перспективність ідеї з надання послуг по перевезенню зерна на спеціальному автотранспорті до портів Одеса, Південний та Чорноморськ, які є учасниками «зернового коридору».

2. За КВЕД діяльність новостворюваного бізнесу відноситься до класу 49.41 «Вантажний автомобільний транспорт». Цей клас включає усі види перевезень вантажним автомобільним транспортом. Діяльність з вантажоперевезень автомобільним транспортом регулюється низкою нормативно-правових документів національного та міжнародного рівня.

3. Оптимальною організаційно-правовою формою для початку діяльності у сфері вантажоперевезень є товариство з обмеженою відповідальністю, а пріоритетною системою оподаткування принаймні на початковому етапі є спрощена система оподаткування (3 група) зі ставкою 5%.

4. Ринок вантажних перевезень характеризується, насамперед, міжвидовою конкуренцією, тобто, змаганням між видами транспорту за обсяги однорідного вантажу. Що стосується динаміки перевезення вантажів автомобільним транспортом можна спостерігати 3 періоди: падіння в 2013-2015 рр. – падіння; відновлення в 2016-2019 рр. (причому в 2019 р. відбувся значний стрибок на 33,2%) і знову падіння пов'язане із пандемією в 2020-2021 рр. (в 2021 р. обсяг перевезення вантажів склав 1360 млн. т.). Що стосується кількісних даних за 2022 р. і прогнозів на 2023 р. поки що можна спиратися лише на дослідження експертів.

5. Кількість великих спеціалізованих українських автоперевізників не перевищує 30, вони працюють переважно з державними замовленнями або великими замовленнями корпоративного сегменту. Серед них такі підприємства як «Лемтранс», «Інтертранс», «Логістрас», «Джі-Транс», «Пан Логістик» та інші. Є й окрема ніша для зерновозів. В сегменті перевезення зерна можна виокремити наступних лідерів національного рівня: «АГРО-ДОСТАВКА», «Автологістика», «Джентра-Логістик». Що стосується Одеси та Одеської області, тут з перевезенням вантажів автомобільним транспортом пов'язано понад 200 підприємств та фізичних осіб-підприємців.

6. Сукупні інвестиційні витрати проекту становлять 633 505 грн. В їхній структурі понад 27% займають придбання ноутбуків і понад 23% - витрати на технічний огляд та страхування транспорту. Ця структура є адекватною з урахуванням запропонованого формату діяльності. Відповідно до наведених даних операційні витрати проекту становлять 982,9 тис. грн. на місяць або 11795,2 тис. грн на рік. Найбільшу частку в їхній структурі складають витрати на паливо (понад 70%), потім йдуть оплата праці та витрати на обслуговування транспорту.

7. Розрахункова середня відстань перевезення зерна становить 50 км. Завантаження одного транспортного засобу становить 25 т. Таким чином плановий

дохід від надання послуги становитиме 2671,9 тис. грн. на місяць або 32062,8 тис. грн. на рік. У свою чергу чистий прибуток за проектом створення транспортного підприємства за перший рік становить 10583,4 тис. грн.

8. При стартових витратах у сумі 633,5 тис. грн. та за умов ставки дисконтування 30%, чистий приведений дохід за 5 років становить 182857,8 тис. грн., індекс прибутковості проекту дорівнює 2,886, внутрішня норма рентабельності – 1662%, термін окупності проекту – 2.6 місяців. Всі показники ефективності перевищують нормативне значення, а, отже проєкт створення підприємства з вантажних перевезень автомобільним транспортом можна вважати ефективним та доцільним для реалізації.

9. Серед основних видів ризикових ситуацій що є вірогідними для новостворюваного транспортного підприємства слід виокремити появу нових конкурентів, комерційний ризик (падіння попиту), технічний ризик, фінансовий ризик, юридичний ризик, кадровий ризик тощо. Крім того, поточна кон'юнктурна ситуація з перевезенням зерна обумовлена виключно війною. Тому, з одного боку, будь-які перевезення в умовах воєнних дій є надризикованими, але, з іншого боку, після Перемоги логістичні ланцюги мають змінитися, а попит на перевезення зерна автомобільним транспортом може зменшитися.

АНОТАЦІЯ

Муляр Д. В. «Економічне обґрунтування проєкту створення агентства вантажних перевезень» Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за освітньою програмою «Економіка та планування бізнесу». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2023.

Кваліфікаційна робота складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процес обґрунтування доцільності створення транспортного підприємства у м. Одесі. У роботі досліджується можливість започаткування власного бізнесу в Одесі в сфері вантажних перевезень: розглянуто загальну концепцію бізнесу, проаналізовано умови організації та здійснення підприємницької діяльності. Пропонується проєкт створення підприємства з вантажних перевезень автотранспортом. Сформовано стартовий капітал на реалізацію проєкту, розраховані поточні витрати на функціонування, зроблено прогноз щодо доходів та прибутку. Здійснено економічне обґрунтування доцільності реалізації проєкту, розглянуті можливі ризики та шляхи їх мінімізації.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: бізнес-ідея, транспорт, вантажні перевезення, зерновий коридор, проєкт, ефективність, ризик.

ANNOTATION

Mulyar D. V. «Economic substantiation for the project of creating a cargo transportation agency» Qualifying work for obtaining a bachelor's degree in specialty 076 "Entrepreneurship, trade and stock market activity" under the educational program "Economics and business planning". – Odesa National University of Economics. – Odesa, 2023.

The qualification work consists of three sections. The object of the study is the process of justifying the feasibility of creating a transport enterprise in Odessa. The work examines the possibility of starting one's own business in Odessa in the field of freight transportation: the general concept of business is considered, the conditions of organization and implementation of entrepreneurial activity are analyzed. The project of creating an enterprise for freight transportation by motor vehicle is proposed. The starting capital for the implementation of the project was formed, the current costs of operation were calculated, and a forecast was made regarding income and profit. Economic substantiation of the feasibility of project implementation was carried out, possible risks and ways of their minimization were considered.

KEY WORDS: business idea, transport, cargo transportation, grain corridor, project, efficiency, risk.